

ת"ד 7927/02/20 - מדינת ישראל נגד ברק שחם

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

ת"ד 7927-02-20 מדינת ישראל נ' שחם
תיק חיצוני: 494341/2019

בפני	כבוד השופט אלעד שור
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	ברק שחם

החלטה

1. בפני בקשת ההגנה לצוות על אוצר המדינה תשלום הוצאות הגנת המבקש, הוצאות נלוות ופיצוי בגין עגמת הנפש אשר נגרמה למבקש כתוצאה מהגשת האישום וזאת לפי סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

רקע עובדתי:

2. כנגד המבקש הוגש כתב אישום לפיו ביום 14/11/19 בסמוך לשעה 13:00 נהג המבקש את רכבו, ביקש לפנות מכביש 4 אל כביש 44 כאשר עליו לתת זכות קדימה לרכבים הנוסעים בדרך הראשית של כביש 44 ולהשתלב בדרך נתיב ההשתלבות. על פי עובדות כתב האישום המבקש לא פעל על פי תמרוך 301 (תן זכות קדימה) המוצב בכניסה אל נתיב ההשתלבות, חסם את הרכב המעורב, הרכב המעורב התהפך, כתוצאה מהתאונה המעורב ורעייתו אשר נסעה עמו ברכב נפצעו ונזקקו לטיפול רפואי.

3. בסיום שמיעת הראיות נמצא כי הנאשם זכאי בדיון, מחמת הספק, שכן לא הוכחה סטייתו אל עבר הרכב המעורב ולפיכך לא ניתן היה לשלול כי הרכב המעורב הוא אשר סטה אל נתיב נסיעתו של המבקש.

4. בעקבות הזיכוי הוגשה בקשה לחיוב המדינה בהוצאות, בקשה שנדחתה (על אף שהמדינה לא הגיבה לבקשה בזמן שניתן לה) וזאת מן הטעם שבהגשת כתב האישום, על פי חומר החקירה אליו נחשף בית המשפט במהלך ניהול התיק אין חוסר סבירות כזו שתובע סביר היה נמנע מלהגיש.

5. על ההחלטה הוגש ערעור והתיק הוחזר לעיון מחדש לאחר קבלת תגובת המדינה, ובהתאם נקבע דיון במעמד הצדדים בו חזר ב"כ המבקש המלומד על טיעוניו בכתב והוסיף, כי לדידו לא היה כלל מקום להגשת כתב האישום שכן הראיות אשר נאספו על ידי הבוחן המשטרתי לא הספיקו כדי לקבוע כי המבקש הוא שסטה אל עבר נתיב הרכב המעורב וזאת במיוחד לאור שתיקת המעורב ורעייתו בהודעותיהם במשטרה שכן האחרונים לא ידעו להשיב כיצד התרחשה התאונה. לאור האמור, סבור ב"כ המבקש כי התרשלה המאשימה בהגשת האישום ועל כן יש לחייבה בהוצאות אשר נגרמו למבקש.

6. המשיבה אשר תובע מטעמה נכח בדיון, ביקשה להגיש את תגובתה בכתב, התגובה הוגשה וסומנה ת/12, לפי תגובת המשיבה הגשת כתב האישום נסמכה הן על הודעת המבקש ת/2 אשר ממנה עולה כי המבקש לא שלל באופן חד משמעי את האפשרות שהוא זה שסטה את עבר נתיב המעורב, והן על חוות דעתו של הבוחן המשטרתי ת/7 אשר קבעה כי רכב הנאשם הוא אשר לא נתן זכות קדימה לרכב המעורב בהסתמך על הפגיעות והממצאים אותם מצא הבוחן.

דיון והכרעה:

7. הבקשה לחיוב המדינה בהוצאות מושתתת על סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור."

השאלות עליהן יש להשיב: הראשונה, האם היה יסוד לאשמה והשאלה השנייה, במידה והיה יסוד לאשמה, הנה האם קיימות נסיבות מצדיקות פיצוי זאת על אף שהיה יסוד, כאמור.

8. במקרה זה כפי שנקבע בהחלטה הראשונה ולאחר עיון נוסף בחומר החקירה אשר היה מצוי בפני, נראה כי לתובע הסביר היה יסוד להניח כי קיימות ראיות בתיק שיש באפשרותן להביא להרשעת המבקש. ואסביר, אם מוגש היה דו"ח הבוחן ת/7 המהווה עדות ראשית, בהסכמה וללא צורך בחקירה נגדית, הרי שאז בהתייחס למסקנות הדו"ח לפיהן נכתב כי על פי עדויות וסימנים רכב המבקש לא נתן זכות קדימה (ס' 3 למסקנות) ושעל פי הסימנים ההתהפכות של רכב המעורב הנה על נתיבו ולא על נתיב רכב הנאשם (ס' 4 למסקנות), ללא שהייתה בתיק חוות דעת נגדית מטעם ההגנה כי לא כך הם פני הדברים, סביר יהיה להניח כי היה ניתן להרשיע את המבקש. ברם, בדיון השיב הבוחן כי אינו יכול לקבוע מי סטה למי ולפיכך זוכה הנאשם. אינני סבור כי תובע סביר יכול לחזות תשובה זו של בוחן, עוד אוסיף כי טענותיו של ב"כ המבקש לפיהן על התובע לשקוד ולברר בעצמו על בסיס מה מסתמכת חוות דעת הבוחן מוגבלת באופן שהתובע עצמו אינו עד מומחה מקצועי, הוא אמנם אמור להבין במשפט ובראיות אך קורס בוחנים, על פי רוב, תובעים משטרתיים לא עוברים, נראה כי דרישה מתובע משטרתי הנסמך על חוות דעת מקצועית של עד מומחה להבין בעצמו כמומחה עצמו אינה סבירה, לדוגמה האם מצופה מעורך דין הסומך על חוות דעת רפואית להבין ברפואה עד כדי הבנת מנוחים רפואיים כפי שרופא מומחה אשר הוכשר לכך במשך שנים רבות מבין, אינני בטוח שכך הדבר.

9. לכך יש להוסיף כי בפרקטיקה, לדוגמה, נהוג כי סיגור המקבל לידיו חוות דעת של בוחן תנועה מטעם התביעה, על פי רוב, לכל הפחות, יתייעץ בגינה עם מומחה שהנו בוחן תנועה מטעמו, אם לצורך הבנת חוות הדעת או לצורך הכנת חקירה נגדית. ברם, המומחה העומד לרשות התובע הנו אותו בוחן התנועה אשר כתב את חוות הדעת ולפיכך סביר בעיני כי רשאי הוא לסמוך על חוות הדעת במסגרת שיקוליו אם להגיש כתב אישום אם לאו.

10. ברם, מצאתי כי ייתכן וקיימת העילה השנייה הקבועה ביסודו של סעיף 80 בדבר קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות הטלת הוצאות עילה זו לא נשקלה במסגרת ההחלטה הראשונה, אך בחינת הדברים אכן מעלה שאלה האם כאשר הבוחן המשטרתי העיד כי אינו יכול לקבוע איזה מהרכבים סטה ובכך למעשה סגר את הגולל על האפשרות להרשעת המבקש, לא היה מקום שהמאשימה תמצא לנכון לחזור מהאישום? שאלה זו מעלה את הצורך בשקילת אינטרסים שונים המתנגשים כפי שהובאו בע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל פ"ד נו' (3) 73**, שם עמד כבוד השופט מ' חשין על האינטרסים העומדים בבסיס סעיף 80 לחוק סדר הדין הפלילי, ובין היתר כתב כדלקמן:

"אלא שתחושת הצדק באשר היא - תחושה שכולנו שותפים לה - אין די בה, ולא יהא זה נכון וראוי אם נבקש לעשות אך ככל שתורנו תחושת הצדק. שומה עלינו לבחון את הדברים מקרוב; לאתר ולברור את האינטרסים המושכים לצדדים; להטיל את האינטרסים כולם אל קדרת השיקולים ולנסות להגיע להכרעה תוך שקלול כל האינטרסים שלעניין כולם. על אינטרסים אלה עמדנו בדברינו לעיל, ואלה הם מקצתם: מקומו והצורך בקיומו של ההליך הפלילי בחברה בת-ימינו; תפישת יחסי היחיד והמדינה בכלל ובהליך הפלילי בפרט; ההליך הפלילי כהליך הכולל אפשרות מוכנה כי נאשם יצא זכאי בדינו; הנזקים הנגרמים ליחיד העומד לדין פלילי ויוצא זכאי בדינו; איתור תחנת-המוצא להכרעה בשאלה מי ראוי שיישא בנזקים הנגרמים לנאשם בהליך הפלילי; הצדק שבהטלת הסיכון על היחיד שיצא זכאי בדינו, ומנגד, הפגיעה בהליך הפלילי אם בסופו-של-יום תיאלץ המדינה לפצות ולשפות את היחיד; שיקולי הסדר החברתי ופיזור הנזק; החשש שמא הטלת חיוב על המדינה לשפות ולפצות נאשם שיצא זכאי בדינו עלולה לרפות את ידי התביעה; העלות לחברה אם תיאלץ המדינה לשפות ולפצות את היחיד; יכולתו של היחיד למנוע את ההליך הפלילי בשכנוע התביעה מבעוד-יום בחפותו על-אף הראיות לכאורה שנאספו לחובתו; זיכוי של נאשם שאינו זיכוי מטהר אלא זיכוי מן הספק או זיכוי טכני או זיכוי בשל נסיבות שאין לתביעה שליטה עליהן (למשל: עד שנעלם או עד שברח מן הארץ) ועוד. "

ובהמשך לעניין האינטרסים המנוגדים בקשר לשאלה מדוע לא להטיל הוצאות על המדינה?

"מנגד, למותר לומר, מתייצבים אינטרסים ועקרונות אחרים המטילים ספק בטוב שבחיוב המדינה בפיצוי ובשיפוי. כך, למשל, החשש כי חיוב שכזה יכול שירפה את ידי התביעה וירתיע אותה מעשות למילוי חובתה. השוו: פרשת פלונית [22], בעמ' 715. "נקודת המוצא הינה, כי קיים אינטרס ציבורי בהעמדתם של עבריינים לדין... מקום שבו הפרט מפר את כללי המשפט הפלילי המהותי המשקף את צורכי החברה המאורגנת להגן על הערכים החיוניים לתפקודה התקין ולהתפתחותה הרצויה" (פרשת יוסף וסרסור [1], בעמ' 518), ואין זה רצוי כי בשל החשש מחיוב בפיצוי ובשיפוי יצא אינטרס ציבורי חשוב זה נפגע ונפסד."

11. ואכן מעיון בדברים נראה כי חיוב המדינה בהוצאות גם לאחר שקיימת הצדקה, אינה עניין של מה בכך שכן בית המשפט לאחר ששקל את האינטרסים של הנאשם היחיד אשר ללא ספק נפגע עת נאלץ להתמודד עם אישום המרחף מעל ראשו, הלחץ והחשש מפני התוצאה שיגרור ההליך, ההוצאות המוטלות לפתחו לצורך ניהול ההליך וכיוצא באלו. ניצב האינטרס הציבורי שלא להרתיע את התביעה מלהגיש כתבי אישום ולו רק מהחשש שיוטלו עליה הוצאות, בכך עלולה להיות פגיעה באכיפת הסדר הציבורי והעמדת עבריינים לדין.

12. סבורני כי בעניין זה כאשר מביאים בחשבון כי מדובר בתיק תעבורה שאינו מטיל קלון על הנאשם בו וכי בזמן ניהול המשפט בהתחשב בכך שהמבקש לא היה מצוי בהליכים מגבילים במהלך התנהלות התיק, קרי פסילה עד תום ההליכים, הרי שהכף נוטה להעדיף גם את האינטרס הציבורי ונראה, לדידי, כי קו פרשת המים בסוגיה זו צריך לעבור באופן של שיפוי נקודתי הנובע מאותו רגע בזמן ניהול התיק בו היה מקום כי המשיבה תחזור מהאישום וזאת בדיון ההוכחות בו העיד הבוחן כי אין ביכולתו לקבוע איזה מהרכבים סטה, בנקודה זו היה ברור כי לא ניתן יהיה להגיע להרשעה בתיק ולפיכך ראוי היה כי המשיבה בשלב זה הייתה חוזרת בה מהאישום.

13. לפיכך, נראה כי כתב האישום אשר הוגש, בסבירות הוגש, ולפיכך ההליכים עד דיון ההוכחות כדין התנהלו, זיכוי של המבקש לא הצריך דיון שכן הכרעת הדין נשלחה אל הצדדים מבעוד מועד ועל כן אני מוצא כי לפי תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982, בתוספת, לפי סעיף 1 בהיקש לדיון הוכחות נקבע סכום שכר טרחה בסך 2294 ₪ וכן ישיבה נוספת 688 ₪ סה"כ 2982 ₪ וכך אני מורה למשיבה לשפות את המבקש בהוצאות משפט בסך 2982 ₪.

ניתנה היום, כ"א תמוז תשפ"א, 01 יולי 2021, בהעדר
הצדדים.